

Mattila ym.: Ehdotus laiksi tuloverolain 96 §:n muuttamisesta*Eduskunnalle***ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Vuoden 1993 alusta voimaan tulleessa tuloverolaissa (1535/92) vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksujen vähennyskelpoisuus on kytketty lakisääteisen eläketurvan tasoon. Voimassa olevan lain ongelmaksi on kuitenkin osoittautunut sen mutkikkuus käytännössä. Toinen keskeinen

ongelma on, ettei lainsäädäntö anna yrittäjälle riittävästi mahdollisuuksia korjata eläketurvaansa. Ehdotuksella korjattaisiin mainitut epäkohdat ilman, että muutoksella olisi merkittävää vaikutusta veropohjaan.

ALOITTEEN PERUSTELUT**Lainsäädännön yksinkertaistaminen**

Vuoden 1993 alusta voimaan tulleessa tuloverolain eduskuntakäsittelyn yhteydessä. Valtiovarainvaliokunta totesi mietinnössään (VaVM 74/1992 vp), että eläkevakuutusmaksun vähennyksen saamiseksi tarvittavan todistuksen antamiseen, laskemiseen ja vakuutuskysymyksiin liittynee huomattavia ongelmia. Valiokunta lisäksi katsoi, että sen käytännön soveltaminen on ollut erittäin vaikeaa. Yksinkertaistamista ovat esittäneet paitsi verohallinto myös verovalituksia käsittelevät tuomioistuimet. Myös eläkevakuutuksia hakevat kokevat järjestelmän aivan liian monimutkaiseksi.

Asiaan kiinnitettiin huomiota myös tuloverolain eduskuntakäsittelyn yhteydessä. Valtiovarainvaliokunta totesi mietinnössään (VaVM 74/1992 vp), että eläkevakuutusmaksun vähennyksen saamiseksi tarvittavan todistuksen antamiseen, laskemiseen ja vakuutuskysymyksiin liittynee huomattavia ongelmia. Valiokunta lisäksi katsoi, että sen käytännön soveltaminen on ollut erittäin vaikeaa. Yksinkertaistamista ovat esittäneet paitsi verohallinto myös verovalituksia käsittelevät tuomioistuimet. Myös eläkevakuutuksia hakevat kokevat järjestelmän aivan liian monimutkaiseksi.

Käytännön verotuksen helpottamiseksi sekä hallinnon että verovelvollisten kannalta lakiin tulisi palauttaa sellainen prosentuaalinen vähen-

nysoikeus, jota käyttäen hyväksyttävää eläketa-
soa ei ylitettäisi, kun otetaan huomioon keski-
verotokansalaisen eläketurvan täydennystarpeet.
Voimassa olevan lain siirtymäsäännöksissä
(TVL 143 §) oleva 10 prosentin vähennysoikeus
on tässä suhteessa veronsaajan kannalta tavan-
omaisessa tapauksessa turvallinen. Tämän lisä-
ksi laissa voisi olla tähän 10 prosentin kaavamai-
seen vähennysoikeuteen liitetty suhteellisen al-
hainen markkamääräinen katto, joksi tässä aloit-
teessa ehdotetaan 15 000 markkaa. Ehdotettu
kaavamainen vähennysoikeus voitaisiin ylittää,
jos eläketurvan tasosta esitetään voimassa ole-
van lain mukainen selvitys. Lainmuutos yksin-
kertaistaisi verotusta arviolta 90 prosentin osalta
verovelvollisista.

Yrittäjien eläketurvan parantaminen

Voimassa olevassa laissa vapaaehtoisen eläke-
vakuutusmaksun vähennysoikeus on rajoitettu
50 000 markkaan. Tämä markkamääräinen rajoitus antaa tavanomaisissa tapauksissa riittävästi tilaa laissa kohtuulliseksi harkitun eläketa-
son saavuttamiselle. Näin ei kuitenkaan monissa tapauksissa ole yrittäjien kohdalla laita.

Keskimääräinen yrittäjäeläke on noin 3 000 markkaa kuukaudessa. Eläkkeen alhaisuus johdetaan muun muassa järjestelmän nuoresta iästä. Täydet eläkevuodet saavuttaa vasta vuonna 2010 eläkeiän täyttävä yrittäjä. Eläketasoon vaikuttaa myös, että varsinkin aloittavat yrittäjät helposti mitoittavat eläkkeen perusteena olevan työtulon liian alhaiseksi. Koska YEL-eläke perustuu koko yritystoiminnan ajalta maksettuun keskimääräiseen työtuloon, ei eläkkeen tasoa ole yritystoiminnan viimeisinä vuosina mahdollista työtuloa korottamalla olennaisesti nostaa. Tavallista on lisäksi, että yrittäjät huomaavat ryhtyä parantamaan eläketurvaansa suhteellisen lähellä eläkeikää, jolloin maksut voivat nousta merkittäviksi.

Koska vähennysoikeudelle säädetty markkamääräinen raja etenkin yrittäjien kohdalla estää hyväksyttävän sosiaaliturvan hankkimisen ja koska toisaalta eläketurvan tasoa koskevat rajoitukset ja veronkiertoa sekä peiteltyä osingonjakoa koskevat verotuslain säännökset estävät sosiaalipoliittisesti liiallisten etujen hankkimisen verotuksen avulla, on perusteltua, että TVL 96 §:n 4 momenttia tarkistetaan poistamalla tämän momentin 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvien vakuutettujen osalta 96 §:n 2 momentissa eläkevakuutusmaksujen vähennysoikeudelle säädetty markkamääräinen rajoitus.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/92) 96 §:n 4 momentti sekä *lisätään* 96 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1993 annetulla lailla (1502/93), uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5—7 momentti siirtyvät 6—8 momentiksi, seuraavasti:

96 §

Eläkevakuutusmaksuvähennys

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksu on 2 momentissa säädetyllä tavalla vähennyskelpoinen siinäkin tapauksessa, että 2 momentin 2 kohdan tai 3 momentin mukainen prosenttiraja ylityisi tai, jäljempänä 2 kohdassa tarkoitetun vakuutetun kohdalla, 2 momentin mukainen vähennysoikeuden enimmäismäärä ylittyisi, jos

1) vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun muiden eläkkeiden kanssa olisi enintään työntekijäin eläkelain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetusta markkamäärästä lasketun eläkkeen suuruinen;

2) yrittäjien eläkelain (468/69) tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutetun vapaaehtoisen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä hänen muiden eläkkeidensä kanssa olisi enintään

pakolliseen eläketurvaan perustuvien eläkkeiden ja jommankumman mainitun lain 11 §:n 1 momentin mukaan lasketun enimmäiseläketurvan suuruinen.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksut ovat vähennyskelpoisia 10 prosenttiin saakka verovelvollisen verovuoden puhtaasta ansiotulosta myös siinä tapauksessa, että selvitystä edellä 2—4 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä ei ole esitetty, jos vakuutukseen perustuvaa eläkettä vakuutusopimuksen mukaan aletaan vanhuuseläkkeenä maksaa aikaisintaan vakuutetun täytettyä 58 vuotta ja jos vähennettäväksi vaadittujen vakuutusmaksujen määrä on enintään 15 000 markkaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1994

Kalevi Mattila
Boris Renlund

Ben Zyskowitz
Olavi Ala-Nissilä